

Звичайні дроби

5 клас

вчитель математики СЗШ № 20

Болдирєва Алла Сергіївна

Тема уроку: Звичайні дроби. Розв'язування вправ.

Мета:Узагальнити і розширити знання про дроби; виховувати інтерес до вивчення математики, свідоме ставлення до праці, взаємодовіру; розвивати культуру математичної мови і записів, логічне мислення.

Тип уроку: Урок-подорож

Обладнання: Підручник, презентація до завдань, листи самоконтролю, роздавальний матеріал.

Девіз: А коли добре щось умієте - того не забувайте, а чого не вмієте - того учітесь.

Володимир Мономах

Хід уроку

I. Організаційний момент

Учитель. Пролунав дзвінок починаємо урок, доброго дня, діти! Сьогодні ми вирушимо в подорож до країни «Звичайних дробів», адже найкращий спосіб пізнання – це подорож, усе хочеться побачити, про все дізнатися.

Але спочатку потрібно здобути перепустки (листи самоконтролю додаток 1) до цієї чудової країни.

II. Аукціон розпродажу перепусток

Математичне лото

Спосіб гри

1. Для гри вчителю слід підготувати два варіанти карток для лото загальною кількістю по числу учнів у класі.
2. Робота проводиться за варіантами.
3. Учитель зачитує питання, на кожне з яких відводиться 30 секунд. Учні закреслюють ті клітинки в картках, числа в яких є, на їх думку, відповідями на питання учителя. Слід пам'ятати, що в картці для гри може й не бути всіх правильних відповідей.
4. Взаємоперевірка проводиться в парах, звіряючись зі слайдом презентації.
5. Максимальний бал за всі правильні відповіді — 12.
6. Учитель підводить підсумок за результатами лото та звертає увагу на помилки.

Вигляд карток для гри

I варіант

7	24		$\frac{8}{9}$	$\frac{7}{6}$
$\frac{13}{14}$		$3\frac{2}{10}$	<	3
	16	91	Так	$6\frac{1}{4}$

$\frac{16}{15}$	45	$6\frac{1}{4}$	36	
>	$\frac{9}{9}$	$3\frac{2}{10}$	$\frac{6}{6}$	1
Ні	13			11

Питання для лото:

1. Чисельник дробу $\frac{7}{11}$;
2. Знаменник дробу $\frac{91}{45}$;
3. Найбільший правильний дріб із знаменником 9.
4. Найменший правильний дріб із знаменником 6.
5. Розв'яжіть нерівність у натуральних числах

$$1 < \frac{x}{15} < \frac{17}{15}.$$
6. Порівняйте дроби $\frac{10}{7}$ і $\frac{10}{9}$ (знайдіть у картках знак «<» або «>»).
7. Розв'яжіть рівняння: $\frac{\alpha}{14} = \frac{13}{14}$.
8. Виділіть цілу частину дробу: $\frac{25}{4} = ?$.
9. Яке ціле число записано дробом: $\frac{36}{12}$?
10. Знайдіть число, записане дробом: $\frac{32}{10}$.
11. Чи правильна рівність $\frac{32}{32} = \frac{5}{5}$? («Так» чи «Ні».)
12. $\frac{24}{24} = ?$

Отримуємо листи самоконтролю, перевіряємо завдання і виставляємо бали

Кожне завдання оцінюється в 1 бал з врахуванням швидкості виконання; хто перший виконав завдання додатково до загальної суми балів додає 3 бали, другий – 2 бали, третій – 1 бал).

III. Митний контроль

Хто вміло розділить?

Учитель. Прослухайте розмову двох учнів (міні сценка учнів біля дошки)

А. В нашій сім'ї 5 осіб: тато, мама, я і 2 сестрички.

Б. Ох, який ти неввічливий! Спочатку назвав себе, а не сестричок.

А. Добре, я зрозумів. Але послухай далі. Купила мама сьогодні 7 яблук і вирішила на десерт розділити їх порівну між нами. Спочатку вона розрізала...

Б. Досить! Не потрібно різати. Я і так їх між вами розділив би.

А. 7 яблук на 5 осіб? І не різати?!

Б. Звичайно!

А. Цікаво! Та як же?

Б. Потрібно зварити компот!

А. От і придумав! Але, щоб компот був смачніший, їх все одно потрібно порізати!

Завдання: Доповніть розповідь, поясніть, як мама розділила яблука. (Відповідь записується і проводиться взаємоперевірка; повна правильна відповідь оцінюється 5 балами; вірна відповідь озвучується після виконання завдання).

- Електронна фізхвилинка для очей.

IV. Країна «Звичайних дробів»

Перша зупинка: Стародавній Єгипет.

Учитель. Всі правила підрахунку стародавніх єгиптян базувались на вмінні додавати і віднімати, подвоювати числа і доповнювати дроби до одиниці. Для дробів були спеціальні позначення, вони використовували дроби виду $\frac{1}{n}$, де n – натуральне число. Такі дроби називали аліквотними. Єдиний не аліквотний дріб, який «визнавали» єгипетські математики, - це $\frac{2}{3}$.

Завдання: (на вибір) Обчисліть:

Середній рівень

$$1 - \frac{5}{6} =$$

$$1 - \frac{5}{8} =$$

$$1 - \frac{3}{4} =$$

$$1 - \frac{7}{9} =$$

$$1 - \frac{3}{7} =$$

Достатній рівень

$$1 - \frac{2}{3} =$$

$$1 + \frac{2}{3} =$$

$$1 + \left(1 - \frac{2}{3}\right) = \quad 1 - \left(1 - \frac{2}{3}\right) =$$

Високий рівень

$$1 - \left(1 - \left(1 - \frac{6}{8}\right)\right) - \frac{1}{8} =$$

Друга зупинка: Стародавній Рим.

Учитель. В стародавньому Римі мідну монету, а в подальшому міру ваги – асс, римляни ділили на 12 рівних частин – унцій. В школах Риму обчисленням з дробами приділяли особливу увагу. До вашої уваги діалог учителя та учня Горація «Наука поезії».

«Син Альбіна! Скажи мені: якщо ми, взявши п'ять унцій,

Віднімемо одну, що залишиться?» - «Третя частина асо.» - «Чудово!

Отже, ти майно своє не розтратиш! А якщо додамо

До колишніх п'яти ми одну, скільки буде всього?» - «Половина.»

Завдання: Перевірте чи правильно записав учень із слів учителя та обґрунтуйте відповідь. *(знаходять помилку, пояснюють завдання біля дошки два учні, оцінка додатковий бал)*

$$\frac{5}{12} - \frac{1}{12} = \frac{1}{3}$$

$$\frac{5}{12} + \frac{1}{12} = \frac{1}{12}$$

• **Фізхвилинка «Австралійський дощ».**

Четверта зупинка: «Чудовий фольклор»

Учитель. Пропоную чудову задачу з математичного фольклору:

«Пляшка з корком коштує 11 монет, при чому пляшка на 10 монет дорожча за корок. Скільки коштує корок?»

Не довго думаючи, одні дають відповідь: «Корок коштує 1 монету.»

Інші, зробивши перевірку і помітивши, що помилилися, роблять висновок, що задача зовсім не має розв'язків.

А як на вашу думку розв'язати цю задачу?

(Правильне розв'язання цієї задачі оцінюється 5 балами. Хто потребує підказки, отримує 3 бали. Підказка: складіть рівняння, прийнявши за x вартість корка. Відповідь: вартість корка $\frac{1}{2}$ монети, $10 \frac{1}{2}$ монети – пляшка.)

Підсумок уроку

1. Підрахунок балів в листі самоконтролю і виставлення оцінок
2. Оцінка свого емоційного стану за допомогою рефлексійного прийому «Одним словом».

V. Домашнє завдання

Підручник Н.А. Тарасенкова «Математика, 5 клас», розділ «Дробові числа», с.256 відповісти на питання (усно), с. 257 тестові завдання (письмово).

Додаток 1

Прізвище та імя учня _____

Лист самоконтролю

№	Етап уроку	Набрано балів	Кількість балів
1	Аукціон розпродажу перепусток: математичне лото		12 завдань по 1 балу Хто перший +3бали Другий +2бали Третій +1бал
2	Митний контроль		Розповідь повна, змістовна, вірна-5б Неповна-3б Неправильна-0б
3	Стародавній Єгипет		Середній рівень - 1бал - 6 балів Достатній рівень – 7балів - 9 балів Високий рівень – 10 балів
4	Стародавній Рим		Додатковий бал
5	Чудовий фольклор		Повне розв'язання – 5 балів Розв'язання з підказкою – 3 бали
	Всього балів: 36 балів 35 балів 34 балів Від 33 б. до 32 б. Від 31б. до 28б. Від 27б. до 22б. Від 21б. до 17б. Від 16б. до 12б. Від 11б. до 5 б. Менше 5 балів		Оцінка: 12 11 10 9 8 7 6 5 4 Початковий рівень.